

Πρὸς Ῥωμαίους

Παῦλος, δοῦλος Ἰησοῦ χριστοῦ, κλητὸς¹ ἀπόστολος, **1**
ἀφωρισμένος² εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο³ **2**
διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις, περὶ τοῦ **3**
υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ
σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος⁴ υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ **4**
πνεῦμα ἁγιωσύνης,⁵ ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ
χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ **5**
ἀποστολὴν⁶ εἰς ὑπακοὴν⁷ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς
ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἔστέ καὶ **6**
ὑμεῖς, κλητοὶ¹ Ἰησοῦ χριστοῦ: πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν **7**
Ῥώμῃ⁸ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς¹ ἀγίοις: χάρις ὑμῖν
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ
χριστοῦ.

¹ κλητός, called, summoned. ² ἀφορίζω, separate, set apart. ³ προεπαγγέλλομαι, promise beforehand. ⁴ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ⁵ ἁγιωσύνη, ης, ἡ, holiness, holy or sanctified state. ⁶ ἀποστολή, ἥς, ἡ, apostleship, commission. ⁷ ὑπακοή, ἥς, ἡ, obedience. ⁸ Ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength.

Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ 8

ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται

ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὃς 9

λατρεύω² ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ

υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως³ μνείαν⁴ ὑμῶν ποιοῦμαι, 10

πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος,⁵ εἴ πως

ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι⁶ ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ

ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ⁷ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι 11

μεταδῶ⁸ χάρισμα⁹ ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ

στηριχθῆναι¹⁰ ὑμᾶς, τοῦτο δὲ ἐστὶν, 12

συμπαρκαληθῆναι¹¹ ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις

πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,¹² 13

ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις¹³ προεθέμην¹⁴ ἐλθεῖν πρὸς

ὑμᾶς — καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο¹⁵ — ἵνα τινὰ

καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς

ἔθνεσιν. Ἑλληνσὶν τε καὶ βαρβάροις,¹⁶ σοφοῖς¹⁷ τε καὶ 14

¹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ² λατρεύω, serve, worship. ³ ἀδιαλείπτως, constantly, unceasingly. ⁴ μνεία, ας, ἡ, remembrance, mention. ⁵ δέομαι, ask, request. ⁶ εὐοδόω, cause to prosper. ⁷ ἐπιποθέω, long for, strain after. ⁸ μεταδίδωμι, give a share of, share. ⁹ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ¹⁰ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹¹ συμπαρκαλέω, invite, encourage along with others. ¹² ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹³ πολλάκις, often, many times. ¹⁴ προτίθεμαι, purpose, design beforehand. ¹⁵ δεῦρο, until now, come here! ¹⁶ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ¹⁷ σοφός, wise.

ἀνοήτοις¹ ὀφειλέτης² εἰμί· οὕτως τὸ κατ' ἐμέ 15

πρόθυμον³ καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ⁴ εὐαγγελίσασθαι. 16

Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι⁵ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ:

δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ

πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρώτον καὶ Ἑλληνι. 17

Δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ

πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ

πίστεως ζήσεται.

Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν 18

ἀσέβειαν⁶ καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν

ἀδικίᾳ κατεχόντων·⁷ διότι⁸ τὸ γνωστὸν⁹ τοῦ θεοῦ 19

φανερὸν¹⁰ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς αὐτοῖς

ἐφανέρωσεν. Τὰ γὰρ ἀόρατα¹¹ αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως¹² 20

κόσμου τοῖς ποιήμασιν¹³ νοούμενα¹⁴ καθορᾶται,¹⁵ ἥ τε

αἰδὶς¹⁶ αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης,¹⁷ εἰς τὸ εἶναι

¹ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ² ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ³ πρόθυμος, willing, ready. ⁴ Ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ⁵ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ⁶ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ⁸ διότι, because, on this account. ⁹ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁰ φανερός, manifest, apparent. ¹¹ ἀόρατος, invisible, unseen. ¹² κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹³ ποίημα, τος, τό, work, creation. ¹⁴ νοέω, understand, consider. ¹⁵ καθοράω, perceive, discern clearly. ¹⁶ αἰδὶς, eternal, everlasting. ¹⁷ θειότης, ητος, ἡ, divinity, divine nature.

αὐτοὺς ἀναπολογήτους:¹ διότι² γνόντες τὸν θεόν, οὐχ 21

ὥς θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ’

ἐματαιώθησαν³ ἐν τοῖς διαλογισμοῖς⁴ αὐτῶν, καὶ

ἐσκοτίσθη⁵ ἡ ἀσύνετος⁶ αὐτῶν καρδιά. Φάσκοντες⁷ 22

εἶναι σοφοὶ⁸ ἐμωράνθησαν,⁹ καὶ ἥλλαξαν¹⁰ τὴν δόξαν 23

τοῦ ἀφθάρτου¹¹ θεοῦ ἐν ὁμοιώματι¹² εἰκόνος¹³ φθαρτοῦ

ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν¹⁵ καὶ τετραπόδων¹⁶ καὶ

ἐρπετῶν.¹⁷

Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν 24

καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν,¹⁸ τοῦ ἀτιμάζεσθαι¹⁹

τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς: οἵτινες μετήλλαξαν²⁰ 25

τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει,²¹ καὶ

ἐσεβάσθησαν²² καὶ ἐλάτρευσαν²³ τῇ κτίσει²⁴ παρὰ τὸν

κτίσαντα,²⁵ ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς²⁶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

¹ ἀναπολόγητος, without excuse, inexcusable. ² διότι, because, on this account. ³ ματαιόω, become vain. ⁴ διαλογισμός, οὐ, ὁ, reasoning, questioning. ⁵ σκοτίζω, darken. ⁶ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ⁷ φάσκω, affirm, assert. ⁸ σοφός, wise. ⁹ μωραίνω, make foolish, make tasteless. ¹⁰ ἥλλάσσω, change, alter. ¹¹ ἀφθαρτός, imperishable, immortal. ¹² ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ¹³ εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ¹⁴ φθαρτός, perishable, corruptible. ¹⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹⁶ τετράπους, four-footed animal, four-footed. ¹⁷ ἐρπετόν, οὐ, τό, creeping thing, reptile. ¹⁸ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹⁹ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ²⁰ μεταλλάσσω, exchange, change. ²¹ ψεύδος, ους, τό, lie. ²² σεβάζομαι, worship. ²³ λατρεύω, serve, worship. ²⁴ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁵ κτίζω, create, form. ²⁶ εὐλογητός, well spoken of, blessed.

Ἀμήν.

Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη¹ ἀτιμίας·² 26

αἱ τε γὰρ θήλειαι³ αὐτῶν μετήλλαξαν⁴ τὴν φυσικὴν⁵

χρῆσιν⁶ εἰς τὴν παρὰ φύσιν·⁷ ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες,⁸ 27

ἀφέντες τὴν φυσικὴν⁵ χρῆσιν⁶ τῆς θηλείας,³

ἐξεκαύθησαν⁹ ἐν τῇ ὀρέξει¹⁰ αὐτῶν εἰς ἀλλήλους,

ἄρσενες⁸ ἐν ἄρσεσιν⁸ τὴν ἀσχημοσύνην¹¹

κατεργαζόμενοι,¹² καὶ τὴν ἀντιμισθίαν¹³ ἣν ἔδει τῆς

πλάνης¹⁴ αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.¹⁵

Καὶ καθὼς οὐκ ἔδοκίμασαν¹⁶ τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, 28

παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον¹⁸ νοῦν,¹⁹ ποιεῖν

τὰ μὴ καθήκοντα,²⁰ πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, 29

πορνείᾳ, πονηρίᾳ,²¹ πλεονεξίᾳ,²² κακίᾳ·²³ μεστοὺς²⁴

¹ πάθος, οὖς, τό, suffering, pain. ² ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ³ θήλυς, female, woman. ⁴ μεταλλάσσω, exchange, change. ⁵ φυσικός, natural, according to nature. ⁶ χρῆσις, εως, ἡ, use, function. ⁷ φύσις, εως, ἡ, nature, inherent nature. ⁸ ἄρσιν, male. ⁹ ἐκκαίωμαι, kindle, be inflamed. ¹⁰ ὀρεξις, εως, ἡ, longing, desire. ¹¹ ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, disgraceful deed, unseemliness. ¹² κατεργάζομαι, work out, produce. ¹³ ἀντιμισθία, ας, ἡ, reward, recompense. ¹⁴ πλάνη, ης, ἡ, wandering, error. ¹⁵ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁶ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁷ ἐπὶ γνῶσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹⁸ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁹ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ²⁰ καθήκω, be proper or fitting, it is fitting. ²¹ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ²² πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ²³ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ²⁴ μεστός, full.

φθόνου,¹ φόνου,² ἔριδος,³ δόλου,⁴ κακοηθείας:⁵
 ψιθυριστάς,⁶ καταλάλους,⁷ θεοστυγεῖς,⁸ ὑβριστάς,⁹ 30
 ὑπερηφάνους,¹⁰ ἀλαζόνας,¹¹ ἐφευρετὰς¹² κακῶν,
 γονεῦσιν¹³ ἀπειθεῖς,¹⁴ ἀσυνέτους,¹⁵ ἀσυνθέτους,¹⁶ 31
 ἀστοργούς,¹⁷ ἀσπόνδους,¹⁸ ἀνελεήμονας:¹⁹ οἵτινες τὸ 32
 δικαίωμα²⁰ τοῦ θεοῦ ἐπιγινόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα
 πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ
 ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν²¹ τοῖς πράσσουσιν.

Διὸ ἀναπολόγητος²² εἶ, ὦ²³ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων: ἐν ᾧ 2
 γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις,²⁴ τὰ γὰρ
 αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ 2
 θεοῦ ἐστίν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
 πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ²³ ἄνθρωπε ὁ κρίνων 3
 τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ

¹ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ² φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³ ἔρις, ἰδος, ἡ, strife, contention. ⁴ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ⁵ κακοῦθεια, ας, ἡ, malice, malevolence. ⁶ ψιθυριστής, ου, ὁ, gossip, secret slanderer. ⁷ κατάλαλος, ου, ὁ, slanderous, back-biting. ⁸ θεοστυγής, hateful God, hateful to God. ⁹ ὑβριστής, ου, ὁ, violent, insolent. ¹⁰ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ¹¹ ἀλαζών, ονος, ὁ, impostor, boaster. ¹² ἐφευρετής, ου, ὁ, inventor, discoverer. ¹³ γονεὺς, ἑως, ὁ, parent. ¹⁴ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁵ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ¹⁶ ἀσύνθετος, faithless, untrustworthy. ¹⁷ ἀστοργος, without natural affection, unfeeling. ¹⁸ ἀσπονδος, irreconcilable, implacable. ¹⁹ ἀνελεήμων, unmerciful, without compassion. ²⁰ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ²¹ συνευδοκέω, consent, approve. ²² ἀναπολόγητος, without excuse, inexcusable. ²³ ὦ, Oh! omega. ²⁴ κατακρίνω, condemn.

ἐκφεύξῃ¹ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; Ἡ τοῦ πλούτου² τῆς 4
 χρηστότητος³ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς⁴ καὶ τῆς
 μακροθυμίας⁵ καταφρονεῖς,⁶ ἀγνοῶν⁷ ὅτι τὸ χρηστὸν⁸
 τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν⁹ σε ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν 5
 σκληρότητά¹⁰ σου καὶ ἀμετανόητον¹¹ καρδίαν
 θησαυρίζεις¹² σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ
 ἀποκαλύψεως¹³ καὶ δικαιοκρισίας¹⁴ τοῦ θεοῦ, ὃς 6
 ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ: τοῖς μὲν καθ' 7
 ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ
 ἀφθαρσίαν¹⁵ ζητοῦσιν, ζῶν ἁιώνιον: τοῖς δὲ ἐξ 8
 ἐριθείας,¹⁶ καὶ ἀπειθοῦσιν¹⁷ μὲν τῇ ἀληθείᾳ
 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς¹⁸ καὶ ὀργή, θλίψις καὶ 9
 στενοχωρία,¹⁹ ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ
 κατεργαζομένου²⁰ τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ
 Ἑλλήνος: δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ 10

¹ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ² πλοῦτος, ου, ὃ, wealth, riches. ³ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ⁴ ἀνοχή, ἡς, ἡ, forbearance. ⁵ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ⁶ καταφρονέω, think little of, despise. ⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁸ χρηστός, good, kind. ⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁰ σκληρότης, ητος, ἡ, hardness (of heart), stubbornness. ¹¹ ἀμετανόητος, unrepentant. ¹² θησαυρίζω, lay up, store up. ¹³ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ¹⁴ δικαιοκρισία, ας, ἡ, righteous judgment, just judgment. ¹⁵ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ¹⁶ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹⁷ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁸ θυμός, ου, ὃ, wrath, outburst of passion. ¹⁹ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ²⁰ κατεργάζομαι, work out, produce.

ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
 Ἑλλήνι: οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία¹ παρὰ τῷ θεῷ. 11
 Ὅσοι γὰρ ἀνόμωσ² ἤμαρτον, ἀνόμωσ² καὶ ἀπολοῦνται:
 καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται: οὐ 13
 γὰρ οἱ ἀκροαταὶ³ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ,
 ἀλλ' οἱ ποιηταὶ⁴ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. Ὅταν 14
 γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει⁵ τὰ τοῦ νόμου
 ποιῇ, οὗτοι, νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσιν νόμος: 15
 οἵτινες ἐνδείκνυνται⁶ τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν⁷ ἐν
 ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης⁸ αὐτῶν τῆς
 συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ⁹ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν¹⁰
 κατηγορούντων¹¹ ἢ καὶ ἀπολογουμένων,¹² ἐν ἡμέρᾳ 16
 ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ¹³ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ
 εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ.

¹ προσωποληψία, ας, ἡ, partiality, favoritism. ² ἀνόμωσ, lawlessly, without law. ³ ἀκροατής, οὐ, ὁ, hearer, hearer of. ⁴ ποιητής, οὐ, ὁ, maker, doer. ⁵ φύσις, εως, ἡ, nature, inherent nature. ⁶ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁷ γραπτός, written. ⁸ συμμαρτυρέω, bear witness with, confirm. ⁹ μεταξὺ, between, after. ¹⁰ λογισμός, οὐ, ὁ, reasoning, reflection. ¹¹ κατηγορέω, accuse, charge. ¹² ἀπολογέμαι, defend one's self, give a defense. ¹³ κρυπτός, hidden, secret.

Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ,¹ καὶ ἐπαναπαύῃ² τῷ νόμῳ, 17
 καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ 18
 δοκιμάζεις³ τὰ διαφέροντα,⁴ κατηχούμενος⁵ ἐκ τοῦ
 νόμου, πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν⁶ εἶναι τυφλῶν, 19
 φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν⁷ ἀφρόνων,⁸ διδάσκαλον 20
 νηπίων,⁹ ἔχοντα τὴν μόρφωσιν¹⁰ τῆς γνώσεως καὶ τῆς
 ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ: ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, 21
 σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν,¹¹
 κλέπτεις;¹¹ Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν,¹² μοιχεύεις;¹² Ὁ 22
 βδελυσσόμενος¹³ τὰ εἰδωλα,¹⁴ ἱεροσυλεῖς;¹⁵ Ὅς ἐν 23
 νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως¹⁶ τοῦ νόμου τὸν
 θεὸν ἀτιμάζεις;¹⁷ Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς 24
 βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25
 Περιτομή μὲν γὰρ ὠφελεῖ,¹⁸ ἐὰν νόμον πράσσης: ἐὰν
 δὲ παραβάτης¹⁹ νόμου ᾖ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία

¹ ἐπονομάζω, name, impose a name on. ² ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ³ δοκιμάζω, prove, approve. ⁴ διαφέρω, differ, carry through. ⁵ κατηχέω, teach by word of mouth. ⁶ ὁδηγός, οὐ, ὁ, leader, guide. ⁷ παιδευτής, οὐ, ὁ, instructor, one who disciplines. ⁸ ἄφρων, foolish, senseless. ⁹ νήπιος, infant, child. ¹⁰ μόρφωσις, εὖ, ἡ, embodiment, form. ¹¹ κλέπτω, steal. ¹² μοιχεύω, commit adultery. ¹³ βδελύσσομαι, detest, abhor. ¹⁴ εἰδωλον, οὐ, τό, image, idol. ¹⁵ ἱεροσυλέω, rob temples, commit sacrilege. ¹⁶ παράβασις, εὖ, ἡ, going aside, transgression. ¹⁷ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹⁸ ὠφελέω, profit, help. ¹⁹ παραβάτης, οὐ, ὁ, transgressor. ²⁰ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin.

γέγονεν. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία¹ τὰ δικαιώματα² τοῦ 26
νόμου φυλάσσει, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία¹ αὐτοῦ εἰς
περιτομὴν λογισθήσεται; Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως³ 27
ἀκροβυστία,¹ τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ
γράμματος⁴ καὶ περιτομῆς παραβάτην⁵ νόμου; Οὐ 28
γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερώ⁶ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ
φανερώ⁶ ἐν σαρκὶ περιτομή; ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ⁷ 29
Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ
γράμмати·⁴ οὗ ὁ ἔπαινος⁸ οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ
τοῦ θεοῦ.

Τί οὖν τὸ περισσὸν⁹ τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια¹⁰ τῆς 3
περιτομῆς; Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον·¹¹ πρῶτον μὲν 2
γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια¹² τοῦ θεοῦ. Τί γὰρ εἰ 3
ἡπίστησάν¹³ τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία¹⁴ αὐτῶν τὴν πίστιν
τοῦ θεοῦ καταργήσῃ; Μὴ γένοιτο: γινέσθω δὲ ὁ θεὸς 4

¹ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ² δικαιώμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ³ φύσις, εως, ἡ, nature, inherent nature. ⁴ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁵ παραβάτης, ου, ὁ, transgressor. ⁶ φανερός, manifest, apparent. ⁷ κρυπτός, hidden, secret. ⁸ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ⁹ περισσός, excessive, abundant. ¹⁰ ὠφέλεια, ας, ἡ, benefit, advantage. ¹¹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹² λόγιον, οὔ, τό, saying, oracle. ¹³ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁴ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness.

ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης,¹ καθὼς γέγραπται,
 Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς
 ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ 5
 δικαιοσύνην συνίστησιν,² τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος³ ὁ
 θεὸς ὁ ἐπιφέρων⁴ τὴν ὀργήν;— κατὰ ἄνθρωπον λέγω — 6
 Μὴ γένοιτο: ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; Εἰ 7
 γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι⁵
 ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι καὶ γὰρ ὡς
 ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; Καὶ μή — καθὼς 8
 βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν
 — ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; Ὡν τὸ
 κρίμα ἔνδικόν⁶ ἐστίν.

Τί οὖν; Προεχόμεθα;⁷ Οὐ πάντως;⁸ προηγιασάμεθα⁹ 9
 γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας πάντας ὅφ' ἁμαρτίαν
 εἶναι, καθὼς γέγραπται ὅτι Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς: 10
 οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν¹⁰ τὸν θεόν: 11

¹ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁴ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ⁵ ψεύσμα, τος, τό, lie, falsehood. ⁶ ἔνδικος, righteous, just. ⁷ προέχω, excel, surpass. ⁸ πάντως, altogether, by all means. ⁹ προαιτιάσθαι, accuse beforehand. ¹⁰ ἐκζητέω, seek out, inquire.

πάντες ἐξέκλιναν,¹ ἅμα² ἡχρειώθησαν·³ οὐκ ἔστιν
 ποιῶν χρηστότητα,⁴ οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός· τάφος⁵ 13
 ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ⁶ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν
 ἐδολιοῦσαν·⁷ ἰὸς⁸ ἀσπίδων⁹ ὑπὸ τὰ χεῖλη¹⁰ αὐτῶν· ὦν 14
 τὸ στόμα ἀρᾶς¹¹ καὶ πικρίας¹² γέμει·¹³ ὀξεῖς¹⁴ οἱ πόδες 15
 αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα· σύντριμμα¹⁵ καὶ ταλαιπωρία¹⁶ ἐν 16
 ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ 17
 ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι¹⁷ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, 19
 ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ,¹⁸ καὶ ὑπόδικος¹⁹ γένηται πᾶς ὁ
 κόσμος τῷ θεῷ· διότι²⁰ ἐξ ἔργων νόμου οὐ 20
 δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
 νόμου ἐπὶ γινώσις²¹ ἁμαρτίας. Νυνὶ²² δὲ χωρὶς νόμου 21
 δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ
 τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ 22

¹ ἐκκλίνω, deviate, turn away. ² ἅμα, at the same time. ³ ἀχρειόω, am good for nothing. ⁴ χρηστότης, ητος, ή, goodness, kindness. ⁵ τάφος, ου, ό, grave, tomb. ⁶ λάρυγξ, γγος, ό, throat. ⁷ δολιόω, deceive, act deceitfully. ⁸ ἰός, ου, ό, rust, poison. ⁹ ἀσπίς, ἰδος, ή, asp. ¹⁰ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹¹ ἀρά, ἀς, ή, curse, prayer or prayer for evil. ¹² πικρία, ας, ή, bitterness. ¹³ γέμω, fill, am full of. ¹⁴ ὀξύς, sharp, swift. ¹⁵ σύντριμμα, τος, τό, destruction, ruin. ¹⁶ ταλαιπωρία, ας, ή, distress, misery. ¹⁷ ἀπέναντι, over against, before. ¹⁸ φράσσω, stop, shut. ¹⁹ ὑπόδικος, answerable, accountable. ²⁰ διότι, because, on this account. ²¹ ἐπὶ γινώσις, εως, ή, knowledge, discernment. ²² νυνί, now, already.

πίστεως Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας
 τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστιν διαστολή·¹ πάντες γὰρ 23
 ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται² τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24
 δικαιούμενοι δωρεὰν³ τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς
 ἀπολυτρώσεως⁴ τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· ὃν προέθετο⁵ ὁ 25
 θεὸς ἱλαστήριον,⁶ διὰ τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι,
 εἰς ἔνδειξιν⁷ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν⁸
 τῶν προγεγονότων⁹ ἁμαρτημάτων,¹⁰ ἐν τῇ ἀνοχῇ¹¹ τοῦ 26
 θεοῦ· πρὸς ἔνδειξιν⁷ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν
 καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιῶντα τὸν
 ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις;¹² Ἐξεκλείσθη. 27
 Διὰ ποίου νόμου; Τῶν ἔργων; Οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου
 πίστεως. Λογίζομεθα οὖν πίστει δικαιῶσθαι 28
 ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. Ὡς Ἰουδαῖον ὁ θεὸς 29
 μόνον; Οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν· ἐπέπερ¹⁴ 30
 εἷς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ

¹ διαστολή, ἧς, ἡ, difference, distinction. ² ὑστερέω, lack, need. ³ δωρεάν, without cost, without cause. ⁴ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁵ προτίθεμαι, purpose, design beforehand. ⁶ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ⁷ ἐνδειξις, εως, ἡ, proof, sign. ⁸ πάρεσις, εως, ἡ, passing over, overlooking. ⁹ προγίνομαι, happen before, be done before. ¹⁰ ἁμαρτήμα, τος, τό, sin, fault. ¹¹ ἀνοχή, ἧς, ἡ, forbearance. ¹² καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹³ ἐκλείω, shut out, exclude. ¹⁴ ἐπέπερ, since indeed, seeing that.

ἀκροβυστίαν¹ διὰ τῆς πίστεως. Νόμον οὖν 31
καταργούμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο: ἀλλὰ
νόμον ἰστώμεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὕρηκεναι 4
κατὰ σάρκα; Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει 2
καύχημα,² ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν. Τί γὰρ ἡ γραφή 3
λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ 4
λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα.³ Τῷ δὲ 5
μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα τὸν
ἀσεβῆ,⁴ λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6
Καθάπερ⁵ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν⁶ τοῦ
ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς
ἔργων, Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,⁷ καὶ ὧν 7
ἐπεκαλύφθησαν⁸ αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἄνθρωπος ᾧ οὐ 8
μὴ λογίσῃται κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς⁶ οὖν 9

¹ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ² καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ³ ὀφείλημα, τος, τό, debt, that which is owed. ⁴ ἀσεβής, ungodly, impious. ⁵ καθάπερ, even as, just as. ⁶ μακαρισμός, οὐ, ὁ, blessing, regarding as happy. ⁷ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁸ ἐπικαλύπτω, cover up.

οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν;¹
 Λέγομεν γὰρ ὅτι Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς
 δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; Ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ 10
 ἐν ἀκροβυστίᾳ;¹ Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν
 ἀκροβυστίᾳ:¹ καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, 11
 σφραγίδα² τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ
 ἀκροβυστίᾳ:¹ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν
 πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας,¹ εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ
 αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην: καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς 12
 οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν³
 τοῖς ἔχουσιν⁴ τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ¹ τοῦ
 πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ 13
 ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ
 κληρονόμον⁵ αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ
 δικαιοσύνης πίστεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,⁵ 14
 κεκένωται⁶ ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία: ὁ 15
 γὰρ νόμος ὁργὴν κατεργάζεται:⁷ οὗ⁸ γὰρ οὐκ ἔστιν

¹ ἀκροβυστία, ας, ἡ, uncircumcision, foreskin. ² σφραγίς, ἴδος, ἡ, seal, signet ring. ³ στοιχέω, walk orderly, follow. ⁴ ἔχως, ους, τό, track, footprint. ⁵ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁶ κενόω, empty, make void. ⁷ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁸ οὗ, where, when.

νόμος, οὐδὲ παράβασις.¹ Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα 16
κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν² τὴν ἐπαγγελίαν
παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὃς ἐστὶν πατὴρ πάντων
ἡμῶν – καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν 17
τέθεικά σε – κατέναντι³ οὗ ἐπίστευσεν θεοῦ, τοῦ
ζωοποιούντος⁴ τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ
ὄντα ὡς ὄντα. Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, 18
εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ
εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. Καὶ μὴ 19
ἀσθενήσας τῇ πίστει, οὐ κατενόησεν⁵ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
ἡδὴ νεκρωμένον⁶ – ἑκατονταέτης⁷ ποῦ⁸ ὑπάρχων –
καὶ τὴν νέκρωσιν⁹ τῆς μήτρας¹⁰ Σάρρας·¹¹ εἰς δὲ τὴν 20
ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη¹² τῇ ἀπιστίᾳ,¹³ ἀλλ'
ἐνεδυναμώθη¹⁴ τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ θεῷ, καὶ 21
πληροφορηθεὶς¹⁵ ὅτι ὁ ἐπὶγγελται,¹⁶ δυνατός ἐστὶν καὶ

¹ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ² βέβαιος, firm, secure. ³ κατέναντι, over against, opposite. ⁴ ζωοποιέω, make alive, make to live. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ νεκρόω, put to death, render weak. ⁷ ἑκατονταέτης, hundred years old. ⁸ ποῦ, somewhere, about. ⁹ νέκρωσις, εως, ἡ, death, putting to death. ¹⁰ μήτρα, ας, ἡ, womb. ¹¹ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹² διακρίνω, discriminate, judge. ¹³ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁴ ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ¹⁵ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ¹⁶ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess.

ποιῆσαι. Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 22

Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ: 24

ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς

πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον

ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα¹ 25

ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν² ἡμῶν.

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν 5

θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ καὶ 2

τὴν προσαγωγὴν³ ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν

ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς

δόξης τοῦ θεοῦ. Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν 3

ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν

κατεργάζεται,⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν,⁵ ἡ δὲ δοκιμὴ⁵ 4

ἐλπίδα: ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει,⁶ ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ 5

θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος

ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ἔτι γὰρ χριστός, ὄντων 6

¹ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ² δικαίωσις, εως, ἡ, justification, acquittal. ³ προσαγωγή, ἡς, ἡ, access, approach. ⁴ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁵ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ⁶ καταισχύνω, put to shame, shame.

ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν¹ ἀπέθανεν. 7

Μόλις² γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται: ὑπὲρ γὰρ
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα³ τις καὶ τολμᾷ⁴ ἀποθανεῖν. 8

Συνίστησιν⁵ δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεός,
ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν
ἀπέθανεν. Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν 9
τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
ὀργῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν⁶ τῷ θεῷ διὰ 10
τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες⁶ σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ: οὐ 11
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν
καταλλαγὴν⁷ ἐλάβομεν.

Διὰ τοῦτο, ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν 12
κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ'

¹ ἀσεβής, ungodly, impious. ² μόλις, with difficulty, hardly. ³ τάχα, perhaps, possibly. ⁴ τολμάω, dare, endure. ⁵ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁶ καταλλάσσω, reconcile. ⁷ καταλλαγὴ, ἤς, ἡ, reconciliation.

ὧ πάντες ἡμαρτον – ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν 13

κόσμῳ: ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται,¹ μὴ ὄντος νόμου. 14

Ἀλλ' ἐβασίλευσεν² ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι³

Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ

ὁμοιώματι⁴ τῆς παραβάσεως⁵ Ἀδάμ, ὅς ἐστιν τύπος⁶

τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα,⁷ οὕτως 15

καὶ τὸ χάρισμα.⁸ Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι⁷ οἱ

πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ

ἡ δωρεὰ⁹ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ

χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. Καὶ οὐχ ὡς 16

δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα:¹⁰ τὸ μὲν γὰρ

κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα,¹¹ τὸ δὲ χάρισμα⁸ ἐκ

πολλῶν παραπτωμάτων⁷ εἰς δικαίωμα.¹² Εἰ γὰρ τῷ 17

τοῦ ἐνὸς παραπτώματι⁷ ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν² διὰ

τοῦ ἐνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν¹³ τῆς

χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς⁹ τῆς δικαιοσύνης

¹ ἐλλογέω, charge to one's account, impute. ² βασιλεύω, reign, rule. ³ μέχρι, until, as far as (gen). ⁴ ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ⁵ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ⁶ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁷ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ⁸ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ⁹ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ¹⁰ δώρημα, τος, τό, gift, present. ¹¹ κατάκριμα, τος, τό, penalty, condemnation. ¹² δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹³ περισσεία, ας, ἡ, superfluity, surplus.

λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν¹ διὰ τοῦ ἐνδὸς
 Ἰησοῦ χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνδὸς παραπτώματος² 18
 εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα,³ οὕτως καὶ δι'
 ἐνδὸς δικαίωματος⁴ εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
 δικαίωσιν⁵ ζωῆς. Ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς⁶ τοῦ 19
 ἐνδὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν⁷ οἱ πολλοί,
 οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς⁸ τοῦ ἐνδὸς δίκαιοι
 κατασταθήσονται⁷ οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρεισῆλθεν,⁹ 20
 ἵνα πλεονάσῃ¹⁰ τὸ παράπτωμα·² οὗ¹¹ δὲ ἐπλεόνασεν¹⁰
 ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπέρισσευσεν¹² ἡ χάρις· ἵνα ὥς περ 21
 ἐβασίλευσεν¹ ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως¹³ καὶ ἡ
 χάρις βασιλεύσῃ¹ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον,
 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

¹ βασιλεύω, reign, rule. ² παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ³ κατάκριμα, τος, τό, penalty, condemnation. ⁴ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁵ δικαίωσις, εως, ἡ, justification, acquittal. ⁶ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ⁷ καθίστημι, set, constitute. ⁸ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ⁹ παρεισέρχομαι, slip in, come in. ¹⁰ πλεονάζω, superabound, make to abound. ¹¹ οὗ, where, when. ¹² ὑπερεπέρισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ¹³ οὕτως, thus, so.

Τί οὖν ἐροῦμεν; Ἐπιμένομεν¹ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις **6**
 πλεονάσῃ;² Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ **2**
 ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἡ ἀγνοεῖτε³ ὅτι **3**
 ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν
 θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; Συνετάφημεν⁴ οὖν **4**
 αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος⁵ εἰς τὸν θάνατον: ἵνα
 ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ
 πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι⁶ ζωῆς
 περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι⁷ γεγόναμεν τῷ **5**
 ὁμοιώματι⁸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς
 ἀναστάσεως ἐσόμεθα: τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ **6**
 παλαιός⁹ ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη,¹⁰ ἵνα
 καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι¹¹
 δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ: ὁ γὰρ ἀποθανὼν **7**
 δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν **8**
 χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν¹² αὐτῷ: εἰδότες **9**

¹ ἐπιμένω, continue, remain. ² πλεονάζω, superabound, make to abound. ³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁴ συνθάπτω, bury along with. ⁵ βάπτισμα, τοσ, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁶ καινότης, ητος, ή, newness, freshness. ⁷ σύμφυτος, identified with, united with. ⁸ ὁμοίωμα, τοσ, τό, likeness, form. ⁹ παλαιός, old, ancient. ¹⁰ συσταυρώω, crucify together with. ¹¹ μηκέτι, no longer. ¹² συζάω, live with, live together with.

ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει:

θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει.¹ Ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ 10

ἁμαρτία ἀπέθανεν ἐφάπαξ:² ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. Οὕτως 11

καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ

ἁμαρτία, ζώντας δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ

ἡμῶν.

Μὴ οὖν βασιλευέτω³ ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ⁴ ὑμῶν 12

σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν⁵ αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις

αὐτοῦ: μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα⁶ ἀδικίας 13

τῇ ἁμαρτία: ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡς

ἐκ νεκρῶν ζώντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα⁶

δικαιοσύνης τῷ θεῷ. Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει:¹ 14

οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

¹ κυριεύω, be lord over, rule. ² ἐφάπαξ, once for all, once. ³ βασιλεύω, reign, rule. ⁴ θνητός, subject to death, mortal.

⁵ ὑπακούω, obey, listen. ⁶ ὄπλον, ου, τό, tool, implement.

Τί οὖν; Ἀμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' 15

ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. Οὐκ οἶδατε ὅτι ὧ 16

παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν,¹ δοῦλοί

ἐστε ὧ ὑπακούετε,² ἥτοι³ ἀμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ

ὑπακοῆς¹ εἰς δικαιοσύνην; Χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε 17

δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε² δὲ ἐκ καρδίας εἰς

ὃν παρεδόθητε τύπον⁴ διδαχῆς: ἐλευθερωθέντες⁵ δὲ 18

ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐδουλώθητε⁶ τῇ δικαιοσύνῃ. 19

Ἀνθρώπινον⁷ λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν⁸ τῆς σαρκὸς

ὑμῶν: ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα

τῇ ἀκαθαρσίᾳ⁹ καὶ τῇ ἀνομίᾳ¹⁰ εἰς τὴν ἀνομίαν,¹⁰

οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ

δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.¹¹ Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς 20

ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι¹² ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. Τίνα οὖν 21

καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε;¹³ Τὸ γὰρ

τέλος ἐκείνων θάνατος. Νυνὶ¹⁴ δὲ ἐλευθερωθέντες⁵ 22

¹ ὑπακοή, ἤ, ἡ, obedience. ² ὑπακούω, obey, listen. ³ ἥτοι, either, or of course. ⁴ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁵ ἐλευθερώω, set free, exempt (from liability). ⁶ δουλόω, enslave, bring under subjection. ⁷ ἀνθρώπινος, human, belonging to human beings. ⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁹ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹⁰ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹¹ ἁγιασμός, ου, ὁ, consecration, holiness. ¹² ἐλεύθερος, free, delivered from obligation. ¹³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁴ νυνί, now, already.

ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες¹ δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν
καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν,² τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.
Τὰ γὰρ ὀψώνια³ τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ 23
χάρισμα⁴ τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
κυρίῳ ἡμῶν.

Ἡ ἀγνοεῖτε,⁵ ἀδελφοί – γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ – 7
ὅτι ὁ νόμος κυριεύει⁶ τοῦ ἀνθρώπου ἐφ’ ὅσον χρόνον
ζῆ; Ἦ γὰρ ὕπανδρος⁷ γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται 2
νόμῳ: ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ
νόμου τοῦ ἀνδρός. Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός 3
μοιχαλὶς⁸ χρηματίζει,⁹ ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ: ἐὰν
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρῃ¹⁰ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου,
τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα,⁸ γενομένην ἀνδρὶ
ἐτέρῳ. Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε¹¹ 4
τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ

¹ δουλόω, enslave, bring under subjection. ² ἁγιασμός, οὖ, ὁ, consecration, holiness. ³ ὀψώνιον, οὖ, τό, compensation, wages. ⁴ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ⁵ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁶ κυριεύω, be lord over, rule. ⁷ ὕπανδρος, under or subject to a man, married. ⁸ μοιχαλὶς, ἴδος, ἡ, adulteress. ⁹ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁰ ἐλευθέρος, free, delivered from obligation. ¹¹ θανατέω, put to death, subdue.

γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρω, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα
 καρποφορήσωμεν¹ τῷ θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, 5
 τὰ παθήματα² τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
 ἐνηργεῖτο³ ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι¹
 τῷ θανάτῳ. Νυνὶ⁴ δὲ κατηγορήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, 6
 ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα,⁵ ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς
 ἐν καινότητι⁶ πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι⁷
 γράμματος.⁸

Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο: ἀλλὰ 7
 τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου: τὴν τε γὰρ
 ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδεν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ
 ἐπιθυμήσεις:⁹ ἀφορμὴν¹⁰ δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ 8
 τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο¹¹ ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν:
 χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς 9
 νόμου ποτέ: ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία

¹ καρποφορέω, bear fruit. ² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ³ ἐνεργέω, work, effect. ⁴ νυνί, now, already. ⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ⁶ καινότης, ητος, ή, newness, freshness. ⁷ παλαιότης, ητος, ή, age, oldness. ⁸ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁰ ἀφορμή, ης, ή, occasion, opportunity. ¹¹ κατεργάζομαι, work out, produce.

ἀνέζησεν,¹ ἐγὼ δὲ ἀπέθανον: καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ 10
 ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον: ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν² 11
 λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν³ με, καὶ δι'
 αὐτῆς ἀπέκτεινεν. Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ 12
 ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ 13
 γέγονεν θάνατος; Μὴ γένοιτο. Ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα
 φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη⁴
 θάνατον – ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν⁵ ἁμαρτωλὸς ἡ
 ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος 14
 πνευματικὸς ἐστίν: ἐγὼ δὲ σαρκικός⁶ εἰμι,
 πεπραμένος⁷ ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, 15
 οὐ γινώσκω: οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω: ἀλλ' ὃ
 μισῶ, τοῦτο ποιῶ. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, 16
 σύμφημι⁸ τῷ νόμῳ ὅτι καλός. Νυνὶ⁹ δὲ οὐκέτι ἐγὼ 17
 κατεργάζομαι⁴ αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα¹⁰ ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ¹⁰ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ 18

¹ ἀναζάω, live again, be resurrected. ² ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ³ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ⁴ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁵ ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ⁶ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁷ πιπράσκω, sell. ⁸ σύμφημι, concur, agree with. ⁹ νυνί, now, already. ¹⁰ οἰκέω, inhabit, dwell.

σαρκί μου, ἀγαθόν: τὸ γὰρ θέλγειν παράκειται¹ μοι, τὸ
δὲ κατεργάζεσθαι² τὸ καλὸν οὐχ εὕρισκω. Οὐ γὰρ ὁ 19
θέλω, ποιῶ ἀγαθόν: ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο
πράσσω. Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγώ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγώ 20
κατεργάζομαι² αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα³ ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.
Εὕρισκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ 21
καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.¹ Συνήδομαι⁴ 22
γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω⁵ ἄνθρωπον: 23
βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου
ἀντιστρατευόμενον⁶ τῷ νόμῳ τοῦ νοός⁷ μου, καὶ
αἰχμαλωτίζοντά⁸ με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν
τοῖς μέλεσίν μου. Ταλαίπωρος⁹ ἐγώ ἄνθρωπος: τίς με 24
ρύσεται¹⁰ ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 25
Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγώ τῷ μὲν νοῖ⁷ δουλεύω νόμῳ
θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

¹ παράκειται, be present, at hand. ² κατεργάζομαι, work out, produce. ³ οἰκέω, inhabit, dwell. ⁴ συνήδομαι, delight in, rejoice together. ⁵ ἔσω, within, inside. ⁶ ἀντιστρατεύω, make war against. ⁷ νοός, ὁ, mind, reasoning faculty. ⁸ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ⁹ ταλαίπωρος, miserable, wretched. ¹⁰ ῥύομαι, rescue, save.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα¹ τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ **8**
 κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Ὁ γὰρ **2**
 νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
 ἠλευθέρωσέν² με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ
 θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνατον³ τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθένει **3**
 διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν
 ὁμοιώματι⁴ σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
 κατέκρινεν⁵ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί: ἵνα τὸ **4**
 δικαίωμα⁶ τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ
 σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ **5**
 κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν: οἱ δὲ
 κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. Τὸ γὰρ φρόνημα⁷ **6**
 τῆς σαρκὸς θάνατος: τὸ δὲ φρόνημα⁷ τοῦ πνεύματος
 ζωὴ καὶ εἰρήνη: διότι⁸ τὸ φρόνημα⁷ τῆς σαρκὸς ἔχθρα⁹ **7**
 εἰς θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ
 γὰρ δύναται: οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσκει¹⁰ οὐ **8**

¹ κατάκριμα, τος, τό, penalty, condemnation. ² ἠλευθερώω, set free, exempt (from liability). ³ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁴ ὁμοίωμα, τος, τό, likeness, form. ⁵ κατακρίνω, condemn. ⁶ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁷ φρόνημα, τος, τό, mind set, way of thinking. ⁸ διότι, because, on this account. ⁹ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ¹⁰ ἀρέσκω, please, serve.

δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν 9
 πνεύματι, εἴπερ¹ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ² ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις
 πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. Εἰ δὲ 10
 χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν,
 τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα 11
 τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ² ἐν ὑμῖν, ὁ
 ἐγείρας τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσῃ³ καὶ τὰ
 θνητὰ⁴ σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικοῦν⁵ αὐτοῦ πνεῦμα
 ἐν ὑμῖν.

Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται⁶ ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκί, τοῦ 12
 κατὰ σάρκα ζῆν: εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε 13
 ἀποθνήσκειν: εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις⁷ τοῦ
 σώματος θανατοῦτε,⁸ ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ πνεύματι 14
 θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ. Οὐ γὰρ ἐλάβετε 15
 πνεῦμα δουλείας⁹ πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε
 πνεῦμα υἰοθεσίας,¹⁰ ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. 16

¹ εἴπερ, if perhaps, if indeed. ² οἰκέω, inhabit, dwell. ³ ζωοποιέω, make alive, make to live. ⁴ θνητός, subject to death, mortal. ⁵ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ⁶ ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ⁷ πράξις, εως, ἡ, deed, function. ⁸ θανατόω, put to death, subdue. ⁹ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹⁰ υἰοθεσία, ας, ἡ, adoption.

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ¹ τῷ πνεύματι ἡμῶν,
 ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ: εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι:² 17
 κληρονόμοι² μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι³ δὲ χριστοῦ:
 εἴπερ⁴ συμπάσχομεν,⁵ ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.⁶

Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα⁷ τοῦ νῦν 18
 καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς
 ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία⁸ τῆς κτίσεως⁹ τὴν 19
 ἀποκάλυψιν¹⁰ τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.¹¹ Τῇ 20
 γὰρ ματαιότητι¹² ἡ κτίσις⁹ ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα,¹³
 ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι: ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ 21
 κτίσις⁹ ἐλευθερωθήσεται¹⁴ ἀπὸ τῆς δουλείας¹⁵ τῆς
 φθορᾶς¹⁶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν¹⁷ τῆς δόξης τῶν τέκνων
 τοῦ θεοῦ. Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις⁹ συστενάζει 22
 καὶ συνωδίνει¹⁹ ἄχρι τοῦ νῦν. Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 23

¹ συμμαρτυρέω, bear witness with, confirm. ² κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ³ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ⁴ εἴπερ, if perhaps, if indeed. ⁵ συμπάσχω, suffer with, suffer together with. ⁶ συνδοξάζω, glorify together with. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ ἀποκαραδοκία, ας, ἡ, eager expectation. ⁹ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹⁰ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ¹¹ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹² ματαιότης, ητος, ἡ, vanity, emptiness. ¹³ ἐκῶν, of one's own free will, voluntarily. ¹⁴ ἐλευθερώω, set free, exempt (from liability). ¹⁵ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹⁶ φθορά, ας, ἡ, destruction, corruption. ¹⁷ ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom. ¹⁸ συστενάζω, lament, groan together. ¹⁹ συνωδίνω, suffer agony together.

αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν¹ τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,² υἰοθεσίαν³
 ἀπεκδεχόμενοι,⁴ τὴν ἀπολύτρωσιν⁵ τοῦ σώματος
 ἡμῶν. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν: ἐλπίς δὲ βλεπομένη 24
 οὐκ ἔστιν ἐλπίς: ὁ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; Εἰ δὲ 25
 ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

Ὡσαύτως⁶ δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται⁷ ταῖς 26
 ἀσθενείαις⁸ ἡμῶν: τὸ γὰρ τί προσευξόμεθα καθὼς⁹ δεῖ,
 οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει¹⁰
 ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς¹¹ ἀλαλήτοις:¹² ὁ δὲ ἐρευνῶν¹³ 27
 τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα¹⁴ τοῦ πνεύματος, ὅτι
 κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει¹⁵ ὑπὲρ ἁγίων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι 28
 τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ¹⁶ εἰς ἀγαθόν,
 τοῖς κατὰ πρόθεσιν¹⁷ κλητοῖς¹⁸ οὓσιν. Ὅτι οὕς 29

¹ ἀπαρχή, ἤς, ἡ, first fruit. ² στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ³ υἰοθεσία, ας, ἡ, adoption. ⁴ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ⁵ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁶ ὡσαύτως, likewise. ⁷ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁹ καθὼς, in so far as, as. ¹⁰ ὑπερεντυγχάνω, plead, intercede. ¹¹ στεναγμός, οὔ, ὁ, groan, groaning. ¹² ἀλάλητος, inexpressible, unutterable. ¹³ ἐρευνᾶω, search diligently. ¹⁴ φρόνημα, τος, τό, mind set, way of thinking. ¹⁵ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ¹⁶ συνεργέω, work together. ¹⁷ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹⁸ κλητός, called, summoned.

προέγνω,¹ καὶ προώρισεν² συμμόρφους³ τῆς εἰκόνος⁴
 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον⁵ ἐν
 πολλοῖς ἀδελφοῖς· οὓς δὲ προώρισεν,² τούτους καὶ 30
 ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν·
 οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς 31
 καθ' ἡμῶν; Ὅς γε⁶ τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο,⁷ ἀλλ' 32
 ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ
 σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται;⁸ Τίς ἐγκαλέσει⁹ 33
 κατὰ ἐκλεκτῶν¹⁰ θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ 34
 κατακρίνων;¹¹ Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ
 ἐγερεθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ
 ἐντυγχάνει¹² ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς χωρίσει¹³ ἀπὸ τῆς 35
 ἀγάπης τοῦ χριστοῦ; Θλίψις, ἢ στενοχωρία,¹⁴ ἢ
 διωγμός,¹⁵ ἢ λιμός,¹⁶ ἢ γυμνότης,¹⁷ ἢ κίνδυνος,¹⁸ ἢ

¹ προγινώσκω, know beforehand. ² προορίζω, predetermine, foreordain. ³ σύμμορφος, similar in form, similar. ⁴ εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁵ πρωτότοκος, first-born. ⁶ γέ, indeed, at least. ⁷ φειδομαι, spare, abstain. ⁸ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹¹ κατακρίνω, condemn. ¹² ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ¹³ χωρίζω, separate, depart. ¹⁴ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹⁵ διωγμός, οὗ, ὁ, persecution. ¹⁶ λιμός, οὗ, ὁ, hunger, famine. ¹⁷ γυμνότης, ητος, ἡ, nakedness, exposure. ¹⁸ κίνδυνος, ου, ὁ, danger, peril.

μάχαιρα; Καθὼς γέγραπται ὅτι Ἐνεκέν σου 36

θανατούμεθα¹ ὅλην τὴν ἡμέραν: ἐλογίσθημεν ὡς

πρόβατα σφαγῆς.² Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν 37

ὑπερνικῶμεν³ διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι 38

γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζῶη οὔτε ἄγγελοι οὔτε

ἄρχαι οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα⁴ οὔτε μέλλοντα 39

οὔτε ὕψωμα⁵ οὔτε βάθος⁶ οὔτε τις κτίσις⁷ ἐτέρα

δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι⁸ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ

τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,⁹ 9

συμμαρτυρούσης¹⁰ μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν

πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι λύπη¹¹ μοι ἐστὶν μεγάλη, καὶ 2

ἀδιάλειπτος¹² ὁδύνη¹³ τῇ καρδίᾳ μου. Εὐχόμεν¹⁴ γὰρ 3

αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα¹⁵ εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν

ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν¹⁶ μου κατὰ σάρκα: 4

¹ θανατόω, put to death, subdue. ² σφαγῇ, ἤς, ἡ, slaughter, sacrifice. ³ ὑπερνικάω, prevail completely. ⁴ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ⁵ ὕψωμα, τοσ, τό, height, lofty thing. ⁶ βάθος, οὐς, τό, depth, deep. ⁷ κτίσις, εὖς, ἡ, creation, creature. ⁸ χωρίζω, separate, depart. ⁹ ψεύδομαι, lie. ¹⁰ συμμαρτυρέω, bear witness with, confirm. ¹¹ λύπη, ἡς, ἡ, pain, grief. ¹² ἀδιάλειπτος, unceasing, constant. ¹³ ὁδύνη, ἡς, ἡ, pain, grief. ¹⁴ εὐχόμεναι, pray, wish. ¹⁵ ἀνάθεμα, τοσ, τό, accursed, curse. ¹⁶ συγγενής, kindred, relative.

οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται,¹ ὧν ἡ υἰοθεσία² καὶ ἡ δόξα
καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία³ καὶ ἡ λατρεία⁴ καὶ αἱ
ἐπαγγελίαι, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ 5
κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, θεὸς εὐλογητὸς⁵ εἰς
τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. Οὐχ οἷον⁶ δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν⁷ ὁ 6
λόγος τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι
Ἰσραήλ· οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· 7
ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. Τοῦτ' ἔστιν, 8
οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ
τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. 9
Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν καιρὸν
τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα⁸ υἱός. Οὐ 10
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα⁹ ἐξ ἐνὸς κοίτην¹⁰ ἔχουσα,
Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν – μήπω¹¹ γὰρ γεννηθέντων, 11
μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἵνα ἡ κατ'
ἐκλογὴν¹² πρόθεσις¹³ τοῦ θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων,

¹ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ² υἰοθεσία, ας, ἡ, adoption. ³ νομοθεσία, ας, ἡ, legislation, law. ⁴ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁵ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁶ οἷος, such as, of what kind. ⁷ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ⁸ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ⁹ Ῥεβέκκα, ας, ἡ, Rebecca. ¹⁰ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹¹ μήπω, not yet. ¹² ἐκλογή, ης, ἡ, (divine) selection, choice. ¹³ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose.

ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων 12

δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.¹ Καθὼς γέγραπται, Τὸν 13

Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαΐ ἐμίσησα.

Τί οὖν ἐροῦμεν; Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο. 14

Τῷ γὰρ Μωϋσῇ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ

οἰκτερήσω² ὃν ἂν οἰκτείρω.² Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, 16

οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,³ ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ. Λέγει 17

γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῷ⁴ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγγειρά⁵

σε, ὅπως ἐνδείξωμαι⁶ ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ

ὅπως διαγγελῇ⁷ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Ἄρα οὖν 18

ὃν θέλει ἐλεεῖ: ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.⁸

Ἐρεῖς οὖν μοι, Τί ἔτι μέμφεται;⁹ Τῷ γὰρ βουλήματι¹⁰ 19

αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν;¹¹ Μενούγγε,¹² ὦ¹³ ἄνθρωπε, σὺ 20

τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος¹⁴ τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ

πλάσμα¹⁵ τῷ πλάσαντι,¹⁶ Τί με ἐποίησας οὕτως; Ἡ 21

¹ ἐλάσσων, lesser, less. ² οἰκτείρω, pity, have compassion on. ³ τρέχω, run, exercise myself. ⁴ Φαραῷ, ὁ, Pharaoh. ⁵ ἐξεγείρω, raise, raise up. ⁶ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁷ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ⁸ σκληρύνω, harden. ⁹ μέμφομαι, find fault with, blame. ¹⁰ βούλημα, τος, τό, purpose, will. ¹¹ ἀντίστημι, resist, oppose. ¹² μενούγγε, on the contrary, indeed. ¹³ ὦ, Oh! omega. ¹⁴ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ¹⁵ πλάσμα, τος, τό, image, figure. ¹⁶ πλάσσω, form, mold.

οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς¹ τοῦ πηλοῦ,² ἐκ τοῦ
αὐτοῦ φεράματος³ ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος,⁴ ὃ
δὲ εἰς ἀτιμίαν;⁵ Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι⁶ τὴν 22
ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν
πολλῇ μακροθυμίᾳ⁷ σκευὴ⁴ ὀργῆς κατηρτισμένα⁸ εἰς
ἀπώλειαν;⁹ καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον¹⁰ τῆς δόξης 23
αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ⁴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν¹¹ εἰς δόξαν, 24
οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ
καὶ ἐξ ἐθνῶν; Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὄσῃ λέγει, Καλέσω τὸν 25
οὐ λαόν μου λαόν μου: καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην
ἡγαπημένην. Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ¹² ἐρρήθη 26
αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ
θεοῦ ζώντος. Ἡσαΐας¹³ δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, 27
Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς¹⁴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος¹⁵ τῆς
θαλάσσης, τὸ κατὰλειμμα¹⁶ σωθήσεται: λόγον γὰρ 28
συντελῶν¹⁷ καὶ συντέμνων¹⁸ ἐν δικαιοσύνῃ: ὅτι λόγον

¹ κεραμεύς, ἑως, ὁ, potter. ² πηλός, οὐ, ὁ, clay, mud. ³ φέραμα, τος, τό, that which is mixed, lump. ⁴ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁵ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ⁶ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁷ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ⁸ καταρτίζω, mend, fit. ⁹ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁰ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹¹ προετοιμάζω, prepare beforehand, predestine. ¹² οὗ, where, when. ¹³ Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁴ ἀριθμός, οὐ, ὁ, number, total. ¹⁵ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ¹⁶ κατὰλειμμα, ατος, τό, remnant, small residue. ¹⁷ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁸ συντέμνω, cut short, shorten.

συντετμημένον¹ ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ 29
καθὼς προεῖρηκεν² Ἡσαΐας,³ Εἰ μὴ κύριος Σαβαώθ⁴
ἐγκατέλιπεν⁵ ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα⁶ ἂν
ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα⁷ ἂν ὁμοιωθῆμεν.⁸

Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, 30
κατέλαβεν⁹ δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ
πίστεως: Ἰσραὴλ δέ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς 31
νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασεν.¹⁰ Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἐκ 32
πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου: προσέκοψαν¹¹ γὰρ
τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,¹² καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ 33
τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος¹² καὶ πέτραν¹³
σκανδάλου:¹⁴ καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ
καταισχυνθήσεται.¹⁵

¹ συντέμνω, cut short, shorten. ² προλέγω, say beforehand, forewarn. ³ Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ⁴ σαβαώθ, hosts, armies. ⁵ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ⁶ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ⁷ Γόμορρα, ας, ἡ, Gomorrah. ⁸ ὁμοιάω, make like, liken. ⁹ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ¹⁰ φθάνω, come before another, anticipate. ¹¹ προσκόπτω, strike against, stumble. ¹² πρόσκομμα, τος, τό, stumbling, occasion of stumbling. ¹³ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹⁴ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹⁵ καταισχύνω, put to shame, shame.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία¹ τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις² **10**

ἡ πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν. **2**

Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζήλον³ θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ

κατ' ἐπίγνωσιν.⁴ Ἀγνοοῦντες⁵ γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ **3**

δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες

στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. **4**

Τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ

πιστεύοντι. Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν **5**

ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται

ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει, **6**

Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν

οὐρανόν;— τοῦτ' ἔστιν χριστὸν καταγαγεῖν⁶ — ἢ, Τίς **7**

καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;⁷— τοῦτ' ἔστιν χριστὸν

ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.⁸ Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ **8**

ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου:

τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν: ὅτι **9**

¹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ² δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ³ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁴ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ⁵ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁶ κατὰγω, bring down, lead down. ⁷ ἄβυσσος, ου, ἡ, bottomless, incomprehensible depth. ⁸ ἀνάγω, lead up, restore.

ἐὰν ὁμολογήσης¹ ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν,
καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν
ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται 10
εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται¹ εἰς
σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ’ 11
αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.² Οὐ γάρ ἐστιν διαστολή³ 12
Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων,
πλουτῶν⁴ εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13
Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου
σωθήσεται. Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ 14
ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ πιστεύσουσιν οἳ οὐκ ἤκουσαν;
Πῶς δὲ ἀκούσουσιν χωρὶς κηρύσσοντος; Πῶς δὲ 15
κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλώσιν; Καθὼς γέγραπται,
Ὡς ὡραῖοι⁵ οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην,
τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ.

¹ ὁμολογέω, confess, profess. ² καταισχύνω, put to shame, shame. ³ διαστολή, ἥς, ἡ, difference, distinction. ⁴ πλουτέω, be rich, become rich. ⁵ ὡραῖος, beautiful, fair.

Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν¹ τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας² 16
 γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ³ ἡμῶν; Ἄρα 17
 ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς,³ ἡ δὲ ἀκοή³ διὰ ῥήματος θεοῦ. Ἀλλὰ 18
 λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενούνηγε:⁴ Εἰς πᾶσαν τὴν
 γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος⁵ αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα⁶ τῆς
 οἰκουμένης⁷ τὰ ῥήματα αὐτῶν. Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ 19
 ἔγνω Ἰσραὴλ; Πρῶτος Μωϋσῆς λέγει, Ἐγὼ
 παραζηλώσω⁸ ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτω⁹
 παροργιῶ¹⁰ ὑμᾶς. Ἡσαΐας² δὲ ἀποτολμᾷ¹¹ καὶ λέγει, 20
 Εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς¹² ἐγενόμην
 τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, 21
 Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα¹³ τὰς χεῖράς μου πρὸς
 λαὸν ἀπειθοῦντα¹⁴ καὶ ἀντιλέγοντα.¹⁵

¹ ὑπακούω, obey, listen. ² Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ³ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ⁴ μενούνηγε, on the contrary, indeed. ⁵ φθόγγος, ου, ὁ, tone, voice. ⁶ πέρας, ατος, τό, limit, end. ⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁸ παραζηλώω, provoke to jealousy, make jealous. ⁹ ἀσύνετος, without understanding, unintelligent. ¹⁰ παροργίζω, provoke to anger, exasperate. ¹¹ ἀποτολμᾶω, be bold, assume boldness. ¹² ἐμφανῆς, visible, manifest. ¹³ ἐκπετάννυμι, spread out, stretch out. ¹⁴ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁵ ἀντιλέγω, speak against, oppose.

Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο¹ ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ **11**

γένοιτο. Καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης² εἰμί, ἐκ σπέρματος

Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν.³ Οὐκ ἀπώσατο¹ ὁ θεὸς τὸν **2**

λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω.⁴ Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἠλίᾳ τί

λέγει ἢ γραφή; Ὡς ἐντυγχάνει⁵ τῷ θεῷ κατὰ τοῦ

Ἰσραήλ, λέγων, Κύριε, τοὺς προφῆτας σου **3**

ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά⁶ σου κατέσκαψαν.⁷

καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην⁸ μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν

μου. Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός;⁹ Κατέλιπον **4**

ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίου¹¹ ἀνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν

γόνυ¹³ τῇ Βάαλ.¹⁴ Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ **5**

λεῖμμα¹⁵ κατ' ἐκλογὴν¹⁶ χάριτος γέγονεν. Εἰ δὲ χάριτι, **6**

οὐκέτι ἐξ ἔργων: ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. Εἰ

δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶν χάρις: ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι

ἐστὶν ἔργον. Τί οὖν; Ὁ ἐπιζητεῖ¹⁷ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ **7**

ἐπέτυχεν,¹⁸ ἢ δὲ ἐκλογὴ¹⁶ ἐπέτυχεν,¹⁸ οἱ δὲ λοιποὶ

¹ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ² Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ³ Βενιαμίν, ὁ, Benjamin. ⁴ προγινώσκω, know beforehand. ⁵ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ⁶ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ⁷ κατασκάπτω, tear down, demolish. ⁸ ὑπολείπω, leave remaining, leave behind. ⁹ χρηματισμός, ου, ὁ, divine response, oracle. ¹⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ¹¹ ἑπτακισχιλιοι, seven thousand, 7000. ¹² κάμπτω, bend, bow. ¹³ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁴ Βάαλ, ὁ, Baal. ¹⁵ λείμμα, τος, τό, remnant, remainder. ¹⁶ ἐκλογή, ῆς, ἡ, (divine) selection, choice. ¹⁷ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁸ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain.

ἐπωρώθησαν:¹ καθὼς γέγραπται, ὃ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ 8

θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,² ὁφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,

καὶ ὧτα τοῦ μὴ ἀκοῦειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9

Καὶ Δαυὶδ λέγει, Γεννηθήτω ἡ τράπεζα³ αὐτῶν εἰς

παγίδα⁴ καὶ εἰς θήραν,⁵ καὶ εἰς σκάνδαλον,⁶ καὶ εἰς

ἀνταπόδομα⁷ αὐτοῖς: σκοτισθήτωσαν⁸ οἱ ὁφθαλμοὶ 10

αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον⁹ αὐτῶν διὰ

παντὸς σύγκαμψον.¹⁰ Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν¹¹ ἵνα 11

πέσωσιν; Μὴ γένοιτο: ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι¹²

ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι¹³ αὐτούς.

Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα¹² αὐτῶν πλοῦτος¹⁴ κόσμος, καὶ 12

τὸ ἡττημα¹⁵ αὐτῶν πλοῦτος¹⁴ ἔθνων, πόσω μᾶλλον τὸ

πλήρωμα¹⁶ αὐτῶν;

¹ παρώω, harden, render callous. ² κατανύξις, εως, ἡ, stupefaction, deep sleep. ³ τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁴ παγίς, ἰδος, ἡ, trap, snare. ⁵ θήρα, ας, ἡ, net, trap. ⁶ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ⁷ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ⁸ σκοτίζω, darken. ⁹ νῶτος, ου, ὁ, back, back of men or animals. ¹⁰ συγκάμπτω, (cause to) bend, bend together. ¹¹ πταίω, cause to stumble, stumble. ¹² παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ¹³ παραζηλώω, provoke to jealousy, make jealous. ¹⁴ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁵ ἡττημα, τος, τό, loss, failure. ¹⁶ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment.

Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. Ἐφ' ὅσον μὲν εἰμι ἐγὼ ¹³
 ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω: εἴ πως ¹⁴
 παραζηλώσω¹ μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ
 αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολή² αὐτῶν καταλλαγή³ κόσμου, ¹⁵
 τίς ἡ πρόσληψις,⁴ εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; Εἰ δὲ ἡ ¹⁶
 ἀπαρχή⁵ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα:⁶ καὶ εἰ ἡ ῥίζα⁷ ἁγία, καὶ
 οἱ κλάδοι.⁸ Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων⁸ ἐξεκλάσθησαν,⁹ ¹⁷
 σὺ δὲ ἀγριέλαιος¹⁰ ὢν ἐνεκεντρίσθης¹¹ ἐν αὐτοῖς, καὶ
 συγκοινωνὸς¹² τῆς ῥίζης⁷ καὶ τῆς πιότητος¹³ τῆς ἐλαίας
 ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ¹⁵ τῶν κλάδων:⁸ εἰ δὲ ¹⁸
 κατακαυχᾶσαι,¹⁵ οὐ σὺ τὴν ῥίζαν⁷ βαστάζεις, ἀλλ' ἡ
 ῥίζα⁷ σέ. Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν⁹ κλάδοι,⁸ ἵνα ἐγὼ ¹⁹
 ἐγκεντρίσθω.¹¹ Καλῶς: τῇ ἀπιστίᾳ¹⁶ ἐξεκλάσθησαν,⁹ ²⁰
 σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. Μὴ ὑψηλοφρονεῖ,¹⁷ ἀλλὰ
 φοβοῦ: εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν¹⁸ κλάδων⁸ οὐκ ²¹

¹ παραζηλώω, provoke to jealousy, make jealous. ² ἀποβολή, ἡς, ἡ, rejection, loss. ³ καταλλαγή, ἡς, ἡ, reconciliation.

⁴ πρόσληψις, εὖ, ἡ, receiving. ⁵ ἀπαρχή, ἡς, ἡ, first fruit. ⁶ φύραμα, τοῦ, τό, that which is mixed, lump. ⁷ ῥίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root. ⁸ κλάδος, οὗ, ὁ, branch (of a tree), branch. ⁹ ἐκκλάω, break off. ¹⁰ ἀγριέλαιος, οὗ, ἡ, wild olive tree. ¹¹ ἐγκεντρίζω, ingraft, graft in. ¹² συγκοινωνός, οὗ, ὁ, partaker, participant. ¹³ πιότης, ἡ, fatness. ¹⁴ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁵ κατακαυχάομαι, exult over, triumph over. ¹⁶ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁷ ὑψηλοφρονέω, be proud, haughty. ¹⁸ φύσις, εὖ, ἡ, nature, inherent nature.

ἐφείσατο,¹ μήπως² οὐδέ σου φείσεται.¹ Ἴδε οὖν 22
 χρηστότητα³ καὶ ἀποτομίαν⁴ θεοῦ: ἐπὶ μὲν τοὺς
 πεσόντας, ἀποτομίαν:⁴ ἐπὶ δὲ σέ, χρηστότητα,³ ἐὰν
 ἐπιμείνης⁵ τῇ χρηστότητι:³ ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.⁶ 23
 Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν⁵ τῇ ἀπιστίᾳ,⁷
 ἐγκεντρισθήσονται:⁸ δυνατὸς γὰρ ὁ θεὸς ἐστὶν πάλιν
 ἐγκεντρίσαι⁸ αὐτούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν⁹ 24
 ἐξεκόπης⁶ ἀγριελαίου,¹⁰ καὶ παρὰ φύσιν⁹
 ἐνεκεντρίσθης⁸ εἰς καλλιέλαιον,¹¹ πόσῳ μᾶλλον οὗτοι,
 οἱ κατὰ φύσιν,⁹ ἐγκεντρισθήσονται⁸ τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;¹²
 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν,¹³ ἀδελφοί, τὸ μυστήριον 25
 τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι,¹⁴ ὅτι
 πώρως¹⁵ ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρι οὗ τὸ
 πλήρωμα¹⁶ τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ: καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ 26
 σωθήσεται: καθὼς γέγραπται, Ἦξει ἐκ Σιών ὁ

¹ φείδομαι, spare, abstain. ² μήπως, lest in any way, lest perhaps. ³ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ⁴ ἀποτομία, ας, ἡ, severity, harshness. ⁵ ἐπιμένω, continue, remain. ⁶ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁷ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁸ ἐγκεντρίζω, ingraft, graft in. ⁹ φύσις, εως, ἡ, nature, inherent nature. ¹⁰ ἀγριέλαιος, ου, ἡ, wild olive tree. ¹¹ καλλιέλαιος, ου, ἡ, cultivated olive tree. ¹² ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁴ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁵ πώρως, εως, ἡ, hardness, obstinancy. ¹⁶ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment.

ρύόμενος,¹ καὶ ἀποστρέψει² ἀσεβείας³ ἀπὸ Ἰακώβ: καὶ 27

αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι⁴

τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ 28

δι' ὑμᾶς: κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν,⁵ ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς

πατέρας. Ἀμεταμέλητα⁶ γὰρ τὰ χαρίσματα⁷ καὶ ἡ 29

κλήσις⁸ τοῦ θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτὲ 30

ἠπειθήσατε⁹ τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων

ἀπειθείᾳ:¹⁰ οὕτως¹¹ καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν,⁹ τῷ 31

ὑμετέρῳ¹² ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν: συνέκλεισεν 32

γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν,¹⁰ ἵνα τοὺς

πάντας ἐλεήσει.

Ἦ¹⁴ βάθος¹⁵ πλούτου¹⁶ καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ. 33

Ὡς ἀνεξερευνήτα¹⁷ τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ

ἀνεξιχνίαστοι¹⁸ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν¹⁹ 34

¹ ῥύομαι, rescue, save. ² ἀποστρέφω, turn away, turn back. ³ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ⁴ ἀφαιρέω, take away, smite off. ⁵ ἐκλογή, ἡς, ἡ, (divine) selection, choice. ⁶ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ⁷ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ⁸ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ⁹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁰ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ¹¹ οὕτως, thus, so. ¹² ὑμέτερος, your. ¹³ συγκλείω, shut, enclose. ¹⁴ ὦ, Oh! omega. ¹⁵ βάθος, ους, τό, depth, deep. ¹⁶ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁷ ἀνεξερευνήτος, that cannot be searched into. ¹⁸ ἀνεξιχνίαστος, inscrutable, incomprehensible. ¹⁹ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty.

κυρίου; Ἡ τίς σύμβουλος¹ αὐτοῦ ἐγένετο; Ἡ τίς 35
 προέδωκεν² αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται³ αὐτῷ; Ὅτι 36
 ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα: αὐτῷ ἡ
 δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν⁴ τοῦ 12

θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν,
 ἁγίαν, εὐάρεστον⁵ τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν⁶ λατρείαν⁷
 ὑμῶν, καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι⁸ τῷ αἰῶνι τούτῳ, 2
 ἀλλὰ μεταμορφοῦσθαι⁹ τῇ ἀνακαινώσει¹⁰ τοῦ νοῦς¹¹
 ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν¹² ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
 τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον⁵ καὶ τέλειον.¹³

Λέγω γάρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ 3

ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν¹⁴ παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,
 ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν,¹⁵ ἐκάστω ὡς ὁ θεὸς

¹ σύμβουλος, ου, ὁ, adviser, counsellor. ² προδίδωμι, give in advance, give first. ³ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

⁴ οἰκτιρισμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ⁵ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁶ λογικός, thoughtful, reasonable. ⁷

λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁸ συσχηματίζω, conform to. ⁹ μεταμορφόω, change the form, transform. ¹⁰ ἀνακαινώσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ¹¹ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹² δοκιμάζω, prove, approve. ¹³ τέλειος, complete, perfect. ¹⁴ ὑπερφρονέω, think too highly of oneself. ¹⁵ σωφρονέω, be of sound mind, judgment.

ἐμέρισεν¹ μέτρον² πίστεως. Καθάπερ³ γὰρ ἐν ἐνὶ 4
 σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν
 αὐτὴν ἔχει πράξιν·⁴ οὕτως⁵ οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν 5
 ἐν χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη. Ἔχοντες δὲ 6
 χαρίσματα⁶ κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν
 διάφορα,⁷ εἴτε προφητεῖαν,⁸ κατὰ τὴν ἀναλογίαν⁹ τῆς
 πίστεως· εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ 7
 διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·¹⁰ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν 8
 τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς,¹¹ ἐν ἀπλότητι·¹² ὁ
 προϊστάμενος,¹³ ἐν σπουδῇ·¹⁴ ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.¹⁵ 9
 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος.¹⁶ Ἀποστυγοῦντες¹⁷ τὸ
 πονηρόν, κολλώμενοι¹⁸ τῷ ἀγαθῷ. Τῇ φιλαδελφίᾳ¹⁹ 10
 εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι·²⁰ τῇ τιμῇ ἀλλήλους
 προηγούμενοι·²¹ τῇ σπουδῇ¹⁴ μὴ ὀκνηροί·²² τῷ 11
 πνεύματι ζέοντες·²³ τῷ κυρίῳ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι 12

¹ μερίζω, divide, part. ² μέτρον, οὐ, τό, measure, measuring rod. ³ καθάπερ, even as, just as. ⁴ πράξις, εὖ, ἡ, deed, function. ⁵ οὕτως, thus, so. ⁶ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor. ⁷ διάφορος, various, different. ⁸ προφητεία, ας, ἡ, prophecy. ⁹ ἀναλογία, ας, ἡ, proportion, measure. ¹⁰ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹¹ μεταδίδωμι, give a share of, share. ¹² ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹³ προϊστήμι, rule. ¹⁴ σπουδή, ης, ἡ, haste, diligence. ¹⁵ ἰλαρότης, ητος, ἡ, cheerfulness, gladness. ¹⁶ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ¹⁷ ἀποστυγέω, hate strongly, abhor. ¹⁸ κολλάω, glue, cleave. ¹⁹ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ²⁰ φιλόστοργος, loving dearly, devoted. ²¹ προηγέομαι, go before, consider better. ²² ὀκνηρός, lazy, idle. ²³ ζέω, be fervent, be hot.

χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες·¹ τῇ προσευχῇ
 προσκαρτεροῦντες·² ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων 13
 κοινωνοῦντες·³ τὴν φιλοξενίαν⁴ διώκοντες. Εὐλογεῖτε 14
 τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.⁵ 15

Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ⁶ 16
 φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς⁷ συναπαγόμενοι.⁸

Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι⁹ παρ' ἑαυτοῖς. Μηδενὶ κακὸν 17
 ἀντὶ¹⁰ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοοῦμενοι¹¹ καλὰ
 ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, 18
 μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.¹² Μὴ ἑαυτοὺς 19
 ἐκδικοῦντες,¹³ ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ·
 γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,¹⁴ ἐγὼ ἀνταποδώσω,¹⁵
 λέγει κύριος. Ἐὰν οὖν πεινᾷ¹⁶ ὁ ἐχθρὸς σου, ψωμίξῃ¹⁷ 20
 αὐτόν· ἐὰν διψᾷ,¹⁸ πότιξῃ¹⁹ αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν,

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ³ κοινωνέω, have a share of, share. ⁴ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ⁵ καταράομαι, curse. ⁶ ὑψηλός, high, lofty. ⁷ ταπεινός, humble, downcast. ⁸ συναπάγω, lead away with, condescend to. ⁹ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁰ ἀντὶ, instead of, in place of. ¹¹ προνοέω, provide for, have regard for. ¹² εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹³ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ¹⁴ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁵ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹⁶ πεινάω, hunger, am hungry. ¹⁷ ψωμίξω, feed with morsels, feed. ¹⁸ διψάω, thirst, thirst for. ¹⁹ ποτίξω, give drink to, cause to drink.

ἄνθρακας¹ πυρὸς σωρεύσεις² ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21

Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις³ ὑποτασσέσθω: οὐ 13

γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι

ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι⁴ εἰσίν. Ὡστε ὁ 2

ἀντιτασσόμενος⁵ τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ⁶

ἀνθέστηκεν:⁷ οἱ δὲ ἀνθεστηκότες⁷ ἑαυτοῖς κρίμα

λήψονται. Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῶν 3

ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ

φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις

ἔπαινον⁸ ἐξ αὐτῆς: θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστίν σοι εἰς τὸ 4

ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ: οὐ γὰρ εἰκῇ⁹

τὴν μάχαιραν φορεῖ:¹⁰ θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν,

ἐκδικος¹¹ εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. Διὸ 5

¹ ἄνθραξ, ακος, ὁ, charcoal, coals. ² σωρεύω, heap up, weigh down with. ³ ὑπερέχω, rise above, surpass. ⁴ τάσσω, arrange, appoint. ⁵ ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ⁶ διαταγή, ἥς, ἡ, ordinance, direction. ⁷ ἀντίστημι, resist, oppose. ⁸ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ⁹ εἰκῇ, without cause or reason, vainly. ¹⁰ φορέω, wear, bear. ¹¹ ἐκδικος, ου, ὁ, avenging, punishing.

ἀνάγκη¹ ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ
καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους² ⁶
τελεῖτε· λειτουργοὶ³ γὰρ θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο
προσκαρτεροῦντες.⁴ Ἀπόδοτε οὖν πᾶσιν τὰς ὀφειλάς·⁵ ⁷
τῷ τὸν φόρον² τὸν φόρον·² τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος· τῷ
τὸν φόβον τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.

Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ ⁸
γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκεν. Τὸ γάρ, ⁹
Οὐ μοιχεύσεις,⁶ οὐ φονεύσεις,⁷ οὐ κλέψεις,⁸ οὐκ
ἐπιθυμήσεις,⁹ καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ
λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται,¹⁰ ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν
πλησίον¹¹ σου ὡς σεαυτόν. Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον¹¹ ¹⁰
κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα¹² οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ² φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ³ λειτουργός, οῦ, ὁ, minister, servant. ⁴ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ⁵ ὀφειλή, ἧς, ἡ, debt, duty. ⁶ μοιχεύω, commit adultery. ⁷ φονεύω, kill, murder. ⁸ κλέπτω, steal. ⁹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁰ ἀνακεφαλαιόω, sum up, recapitulate. ¹¹ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹² πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment.

Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ 11

ὑπνου¹ ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον² ἡμῶν ἡ
σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νὺξ προέκοψεν,³ ἡ δὲ 12

ἡμέρα ἡγγικεν· ἀποθώμεθα⁴ οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,
καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα⁵ τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, 13

εὐσχημόνως⁶ περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις⁷ καὶ μέθαις,⁸
μὴ κοίταις⁹ καὶ ἀσελγείαις,¹⁰ μὴ ἔριδι¹¹ καὶ ζήλῳ.¹² 14

Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, καὶ τῆς
σαρκὸς πρόνοιαν¹³ μὴ ποιῆσθε, εἰς ἐπιθυμίας.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε,¹⁴ μὴ εἰς 14

διακρίσεις¹⁵ διαλογισμῶν.¹⁶ Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν 2

πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα¹⁷ ἐσθίει. Ὁ ἐσθίων τὸν 3

μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω,¹⁸ καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν

ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.¹⁴

Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον¹⁹ οἰκέτην;²⁰ Τῷ ἰδίῳ 4

¹ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ² ἐγγύτερον, nearer. ³ προκόπτω, proceed, advance. ⁴ ἀποτίθηναι, put off, lay aside. ⁵ ὄπλον, ου, τό, tool, implement. ⁶ εὐσχημόνως, becomingly, properly. ⁷ κῶμος, ου, ὁ, excessive feasting, carousing. ⁸ μέθη, ης, ἡ, drunkenness. ⁹ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹⁰ ἀσελγεία, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ¹¹ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ¹² ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹³ πρόνοια, ας, ἡ, forethought, foresight. ¹⁴ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹⁵ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ¹⁶ διαλογισμός, ος, ὁ, reasoning, questioning. ¹⁷ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁸ ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹⁹ ἀλλότριος, strange, foreign. ²⁰ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant.

κυρίῳ στήκει¹ ἢ πίπτει. Σταθήσεται δέ: δυνατὸς γάρ
 ἐστιν ὁ θεὸς στήσαι αὐτόν. Ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν 5
 παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐκαστος ἐν
 τῷ ἰδίῳ νοτ² πληροφορεῖσθω.³ Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, 6
 κυρίῳ φρονεῖ: καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ οὐ
 φρονεῖ. Καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ
 θεῷ: καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ
 τῷ θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἑμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ 7
 ἀποθνήσκει. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν: ἐάν 8
 τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν: ἐάν τε
 οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9
 Εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς καὶ ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη καὶ
 ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.⁴ Σὺ δὲ τί 10
 κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; Ἡ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς⁵ τὸν
 ἀδελφόν σου; Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι
 τοῦ χριστοῦ. Γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος: 11
 ὅτι ἐμοὶ κάμψει⁷ πᾶν γόνυ,⁸ καὶ πᾶσα γλῶσσα

¹ στήκω, stand, stand fast. ² νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ³ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁴ κυριεύω, be lord over, rule. ⁵ ἐξουθενέω, despise, ignore. ⁶ βῆμα, τό, judgment seat. ⁷ κάμπτω, bend, bow. ⁸ γόνυ, ατος, τό, knee.

ἐξομολογήσεται¹ τῷ θεῷ. Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ 12
 ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ θεῷ.

Μηκέτι² οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε 13
 μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα³ τῷ ἀδελφῷ ἢ
 σκάνδαλον.⁴ Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι 14
 οὐδὲν κοινὸν⁵ δι' αὐτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν
 εἶναι, ἐκεῖνῳ κοινόν.⁵ Εἰ δὲ διὰ βρώμα⁶ ὁ ἀδελφός σου 15
 λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ
 βρώματί⁶ σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς
 ἀπέθανεν. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν· 16
 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις⁷ καὶ πόσις,⁸
 ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι
 ἁγίῳ. Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ χριστῷ 18
 εὐάρεστος⁹ τῷ θεῷ, καὶ δόκιμος¹⁰ τοῖς ἀνθρώποις. Ἄρα 19
 οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς¹¹

¹ ἐξομολογέω, confess, profess. ² μηκέτι, no longer. ³ πρόσκομμα, τος, τό, stumbling, occasion of stumbling. ⁴ σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ⁵ κοινός, common, unclean. ⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ⁸ πόσις, εως, ἡ, drinking, drink. ⁹ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁰ δόκιμος, tested, approved. ¹¹ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification.

τῆς εἰς ἀλλήλους. Μὴ ἔνεκεν βρώματος¹ κατὰλυε² τὸ 20

ἔργον τοῦ θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ

ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος³ ἐσθίοντι. Καλὸν τὸ 21

μὴ φαγεῖν κρέα,⁴ μὴδὲ πιεῖν οἶνον, μὴδὲ ἐν ᾧ ὁ

ἀδελφός σου προσκόπτει⁵ ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. 22

Σὺ πίστιν ἔχεις· Κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.⁶ Ὁ δὲ 23

διακρινόμενος,⁷ ἐὰν φάγη, κατακέκριται,⁸ ὅτι οὐκ ἐκ

πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.

Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι⁹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν 24

μου καὶ τὸ κήρυγμα¹⁰ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ

ἀποκάλυψιν¹¹ μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις

σεσηγημένου,¹² φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν 25

προφητικῶν,¹³ κατ' ἐπιταγὴν¹⁴ τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς

ὑπακοήν¹⁵ πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 26

¹ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ² καταλύω, destroy, lodge. ³ πρόσκομμα, τος, τό, stumbling, occasion of stumbling. ⁴ κρέας, τό, meat, flesh. ⁵ προσκόπτω, strike against, stumble. ⁶ δοκιμάζω, prove, approve. ⁷ διακρίνω, discriminate, judge. ⁸ κατακρίνω, condemn. ⁹ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹⁰ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ¹¹ ἀποκάλυψις, εως, ή, revelation, unveiling. ¹² σιγάω, be silent, become silent. ¹³ προφητικός, prophetic. ¹⁴ ἐπιταγή, ής, ή, command, commandment. ¹⁵ ὑπακοή, ής, ή, obedience.

μόνῳ σοφῷ¹ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.

Ὅφειλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα² τῶν **15**

ἀδυνάτων³ βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.⁴ **2**

Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον⁵ ἀρεσκέτω⁴ εἰς τὸ ἀγαθὸν

πρὸς οἰκοδομήν.⁶ Καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρесе, **3**

ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ⁷ τῶν

ὀνειδιζόντων⁸ σε ἐπέπεσον⁹ ἐπ' ἐμέ. Ὅσα γὰρ **4**

προεγράφη,¹⁰ εἰς τὴν ἡμετέραν¹¹ διδασκαλίαν¹²

προεγράφη,¹⁰ ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς

παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. Ὁ δὲ **5**

θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δόξη ὑμῖν τὸ

αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν Ἰησοῦν: ἵνα **6**

ὁμοθυμαδὸν¹³ ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ

πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. Διὸ **7**

¹ σοφός, wise. ² ἀσθένημα, τος, τό, weakness, infirmity. ³ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁴ ἀρέσκω, please, serve. ⁵ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁶ οἰκοδομή, ἥς, ἡ, building, edification. ⁷ ὀνειδισμός, οὐ, ὁ, reproach, reviling. ⁸ ὀνειδίω, reproach, revile. ⁹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁰ προγράφω, write before, write previously. ¹¹ ἡμέτερος, our, our own. ¹² διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹³ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind.

προσλαμβάνεσθε¹ ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς
 προσελάβετο¹ ὑμᾶς, εἰς δόξαν θεοῦ. Λέγω δέ, χριστὸν 8
 Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ
 ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι² τὰς ἐπαγγελίας τῶν
 πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, 9
 καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἔξομολογήσομαι³ σοι ἐν
 ἔθνεσιν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.⁴ Καὶ πάλιν λέγει, 10
 Εὐφράνθητε,⁵ ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, 11
 Αἰνεῖτε⁶ τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε⁷
 αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας⁸ λέγει, 12
 Ἔσται ἡ ῥίζα⁹ τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν
 ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. Ὁ δὲ θεὸς τῆς 13
 ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
 τῷ πιστεῦειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν
 δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

¹ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ² βεβαιῶω, confirm, secure. ³ ἔξομολογέω, confess, profess. ⁴ ψάλλω, sing, sing praise. ⁵ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶ αἰνέω, praise. ⁷ ἐπαινέω, praise, commend. ⁸ Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ⁹ ῥίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root.

Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, 14

ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί¹ ἐστε ἀγαθωσύνης,²

πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἄλλους

νουθετεῖν.³ Τολμηρότερον⁴ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοί, 15

ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων⁵ ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν

τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί με 16

λειτουργόν⁶ Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα⁷

τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ⁸ τῶν

ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος,⁹ ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἀγίῳ. 17

Ἔχω οὖν καύχησιν¹⁰ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν

θεόν. Οὐ γὰρ τολμήσω¹¹ λαλεῖν τι ὧν οὐ 18

κατειργάσατο¹² χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοήν¹³ ἐθνῶν,

λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων,¹⁴ ἐν 19

δυνάμει πνεύματος θεοῦ: ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ

καὶ κύκλῳ¹⁵ μέχρι¹⁶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ¹⁷ πεπληρωκέναι τὸ

εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ: οὕτως δὲ φιλοτιμούμενον¹⁸ 20

¹ μεστός, full. ² ἀγαθωσύνη, ης, ἡ, goodness. ³ νουθετέω, admonish, exhort. ⁴ τολμηρότερον, more boldly. ⁵ ἐπαναμιμνήσκω, remind. ⁶ λειτουργός, οὗ, ὁ, minister, servant. ⁷ ἱερουργέω, perform holy service, act as a priest. ⁸ προσφορά, ἁς, ἡ, offering, sacrifice. ⁹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹⁰ καύχησης, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹¹ τολμάω, dare, endure. ¹² κατεργάζομαι, work out, produce. ¹³ ὑπακοή, ἧς, ἡ, obedience. ¹⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁵ κύκλος, ου, ὁ, circle. ¹⁶ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁷ Ἰλλυρικόν, οὗ, τό, Illyricum. ¹⁸ φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to.

εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη¹ χριστός, ἵνα μὴ
ἐπ' ἀλλότριον² θεμέλιον³ οἰκοδομῶ: ἀλλὰ, καθὼς 21
γέγραπται, Οἱς οὐκ ἀνηγγέλη⁴ περὶ αὐτοῦ, ὤψονται:
καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην⁵ τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς: 22
νυνὶ⁶ δὲ μηκέτι⁷ τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν⁸ τούτοις,
ἐπιποθίαν⁹ δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν
ἐτῶν, ὥς ἂν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν,¹⁰ ἐλεύσομαι 24
πρὸς ὑμᾶς: ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος¹¹ θεάσασθαι¹²
ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι¹³ ἐκεῖ, ἂν ὑμῶν
πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.¹⁴ Νυνὶ⁶ δὲ πορεύομαι 25
εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις. Εὐδόκησαν¹⁵ 26
γὰρ Μακεδονία¹⁶ καὶ Ἀχαΐα¹⁷ κοινωνίαν¹⁸ τινὰ
ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν
Ἱερουσαλὴμ. Εὐδόκησαν¹⁵ γάρ, καὶ ὀφειλέται¹⁹ αὐτῶν 27

¹ ὀνομάζω, name, give a name to. ² ἀλλότριος, strange, foreign. ³ θεμέλιος, οὐ, ὅ, foundation. ⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐγκόπτω, impede, detain. ⁶ νυνί, now, already. ⁷ μηκέτι, no longer. ⁸ κλίμα, τοῦ, τό, region, territory. ⁹ ἐπιποθία, ας, ἡ, longing, desire. ¹⁰ Σπανία, ας, ἡ, Spain. ¹¹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ¹² θεάομαι, look at, behold. ¹³ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁴ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ¹⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁶ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁷ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ¹⁸ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁹ ὀφειλέτης, οὐ, ὅ, debtor, sinner.

εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν¹
 τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς²
 λειτουργῆσαι³ αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας,⁴ καὶ 28
 σφραγισάμενος⁵ αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον,
 ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν.⁶ Οἶδα δὲ ὅτι 29
 ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι⁷ εὐλογίας⁸ τοῦ
 εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ ἐλεύσομαι.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν 30
 Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος,
 συναγωνίσασθαι⁹ μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
 πρὸς τὸν θεόν: ἵνα ῥυθθῶ¹⁰ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων¹¹ ἐν 31
 τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ
 εὐπρόσδεκτος¹² γένηται τοῖς ἀγίοις: ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω 32
 πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι
 ὑμῖν. Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. 33

¹ κοινωνέω, have a share of, share. ² σαρκικός, fleshly, carnal. ³ λειτουργέω, minister, serve. ⁴ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁵ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ⁶ Σπανία, ας, ἡ, Spain. ⁷ πλήρωμα, τος, τό, fullness, fulfillment. ⁸ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ⁹ συναγωνίζομαι, strive together. ¹⁰ ῥύομαι, rescue, save. ¹¹ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹² εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹³ συναναπαύομαι, rest with, rest along with.

Ἀμὴν.

Συνίστημι¹ δὲ ὑμῖν Φοίβην² τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὕσαν **16**

διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·³ ἵνα αὐτὴν **2**

προσδέξῃσθε⁴ ἐν κυρίῳ ἀξίως⁵ τῶν ἁγίων, καὶ

παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ⁶ πράγματι·⁷ καὶ

γὰρ αὐτὴ προστάτις⁸ πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ

ἐμοῦ.

Ἀσπάσασθε Πρίσκαν⁹ καὶ Ἀκύλαν¹⁰ τοὺς συνεργούς¹¹ **3**

μου ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν **4**

ἑαυτῶν τράχηλον¹² ὑπέθηκαν,¹³ οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος

εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν· **5**

καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε

Ἐπαίνετον¹⁴ τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχή¹⁵ τῆς

Ἀχαΐας¹⁶ εἰς χριστόν. Ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις **6**

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² Φοίβη, ἡς, ἡ, Phoebe. ³ Κεγχρεαί, ὧν, ἡ, Cenchreae. ⁴ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁵ ἀξίως, worthily, in a manner worthy of. ⁶ χρήζω, need, have need of. ⁷ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁸ προστάτις, ἰδος, ἡ, patron, benefactor. ⁹ Πρίσκα, ἡ, Prisca, Priscilla. ¹⁰ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ¹¹ συνεργός, οὗ, ὁ, fellow worker. ¹² τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹³ ὑποτίθηναι, lay down, make known. ¹⁴ Ἐπαίνετος, ου, ὁ, Epāinetus. ¹⁵ ἀπαρχή, ἡς, ἡ, first fruit. ¹⁶ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia.

πολλὰ ἐκοπίασεν¹ εἰς ἡμᾶς. Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον² 7
καὶ Ἰουνίαν³ τοὺς συγγενεῖς⁴ μου καὶ συναιχμαλώτους
μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοί⁶ ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ
πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ. Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν 8
τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν⁸ 9
τὸν συνεργόν⁹ ἡμῶν ἐν χριστῷ, καὶ Στάχυν¹⁰ τὸν
ἀγαπητόν μου. Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν¹¹ τὸν δόκιμον¹² 10
ἐν χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.¹³ 11
Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα¹⁴ τὸν συγγενή⁴ μου.
Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου,¹⁵ τοὺς ὄντας ἐν
κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν¹⁶ καὶ Τρυφῶσαν¹⁷ τὰς 12
κοπιώσας¹ ἐν κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα¹⁸ τὴν
ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν¹ ἐν κυρίῳ. 13
Ἀσπάσασθε Ρούφον¹⁹ τὸν ἐκλεκτόν²⁰ ἐν κυρίῳ, καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, 14

¹ κοπιᾶω, toil, labor. ² Ἀνδρόνικος, ου, ὁ, Andronicus. ³ Ἰουνιᾶς, ᾱ, ὁ, Junias, Junia. ⁴ συγγενής, kindred, relative. ⁵ συναιχμαλώτος, ου, ὁ, fellow prisoner, fellow captive. ⁶ ἐπίσημος, splendid, outstanding. ⁷ Ἀμπλίας, ου, ὁ, Ampliatius. ⁸ Οὐρβανός, ου, ὁ, Urbanus. ⁹ συνεργός, ου, ὁ, fellow worker. ¹⁰ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ¹¹ Ἀπελλῆς, ου, ὁ, Apelles. ¹² δόκιμος, tested, approved. ¹³ Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, Aristobulus. ¹⁴ Ἡρωδίων, ωνος, ὁ, Herodion. ¹⁵ Νάρκισσος, ου, ὁ, Narcissus. ¹⁶ Τρύφαινα, ης, ἡ, Tryphena, Tryphaena. ¹⁷ Τρυφῶσα, ης, ἡ, Tryphosa. ¹⁸ Περσίς, ιδος, ἡ, Persis. ¹⁹ Ρούφος, ου, ὁ, Rufus. ²⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ²¹ Ἀσύγκριτος, ου, ὁ, Asyncritus.

Φλέγοντα,¹ Ἑρμᾶν,² Πατρόβαν,³ Ἑρμῆν,⁴ καὶ τοὺς
 σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπάσασθε Φιλόλογον⁵ καὶ 15
 Ἰουλίαν,⁶ Νηρέα⁷ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
 Ὀλυμπᾶν,⁸ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16
 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι⁹ ἁγίῳ.
 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν¹⁰ τοὺς τὰς 17
 διχοστασίας¹¹ καὶ τὰ σκάνδαλα,¹² παρὰ τὴν διδαχὴν
 ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνετε¹³ ἀπ’
 αὐτῶν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστῷ 18
 οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ·¹⁴ καὶ διὰ τῆς
 χρηστολογίας¹⁵ καὶ εὐλογίας¹⁶ ἐξαπατῶσιν¹⁷ τὰς
 καρδίας τῶν ἀκάκων.¹⁸ Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοή¹⁹ εἰς 19
 πάντας ἀφίκετο.²⁰ Χαίρω οὖν τὸ ἐφ’ ὑμῖν· θέλω δὲ
 ὑμᾶς σοφοῦς²¹ μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους²² δὲ

¹ Φλέγων, οντος, ὁ, Phlegon. ² Ἑρμᾶς, ᾱ, ὁ, Hermas. ³ Πατρόβας, ᾱ, ὁ, Patrobas. ⁴ Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, Hermes. ⁵ Φιλόλογος, ου, ὁ, Philologus. ⁶ Ἰουλία, ας, ἡ, Julia. ⁷ Νηρεὺς, έως, ὁ, Nereus. ⁸ Ὀλυμπᾶς, ᾱ, ὁ, Olympas. ⁹ φιλημα, τος, τό, kiss. ¹⁰ σκοπεῖν, look at, contemplate. ¹¹ διχοστασία, ας, ἡ, dissension, division. ¹² σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ¹³ ἐκκλίνω, deviate, turn away. ¹⁴ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁵ χρηστολογία, ας, ἡ, smooth, plausible speech. ¹⁶ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁷ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ¹⁸ ἀκακος, guileless, innocent. ¹⁹ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ²⁰ ἀφικνέομαι, reach, arrive at. ²¹ σοφός, wise. ²² ἀκεραῖος, unmixed, pure.

εἰς τὸ κακόν. Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει¹ τὸν 20

Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.²

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος³ ὁ συνεργός⁴ μου, καὶ 21

Λούκιος⁵ καὶ Ἰάσων⁶ καὶ Σωσίπατρος⁷ οἱ συγγενεῖς⁸

μου. Ἀσπάξομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος,⁹ ὁ γράψας τὴν 22

ἐπιστολήν,¹⁰ ἐν κυρίῳ. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Γάϊος¹¹ ὁ 23

ξένος¹² μου καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς

Ἑραστος¹³ ὁ οἰκονόμος¹⁴ τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος¹⁵

ὁ ἀδελφός. Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ 24

μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ συντρίβω, break in pieces, crush. ² τάχος, ους, τό, speed, quickness. ³ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁴ συνεργός, ου, ὁ, fellow worker. ⁵ Λούκιος, ου, ὁ, Lucius. ⁶ Ἰάσων, ονος, ὁ, Jason. ⁷ Σωσίπατρος, ου, ὁ, Sosipater. ⁸ συγγενής, kindred, relative. ⁹ Τέρτιος, ου, ὁ, Tertius. ¹⁰ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹¹ Γάϊος, ου, ὁ, Gaius. ¹² ξένος, strange, stranger. ¹³ Ἑραστος, ου, ὁ, Erastus. ¹⁴ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹⁵ Κούαρτος, ου, ὁ, Quartus.